

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, kedd 1922. augusztus 8.

215. szám

Megjelenik minden reggel, ünnepek után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyedévre 90 —dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utlica 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utlica 1 (Lelbach-palotya)

Az összetartó ellentétek

(L.) Elcsendesedett a fórum, szétszéledtek a képviselők, megkezdődött a parlamenti nyári szünete. A parlamenti perond bajvivói pihenni tértek. Hosszu, harcos hónapok fáradtságát pihenik, meleg parlamenti csaták izgalmait pihenik és pihennek, mert az őszi ülésszak még zajosabbnak, még lázasabbnak, még nehezebben vívódónak ígérkezik a tél-linél és a tavaszinál. A koalíciós kormány egységén, hasztalan tagadni, repedések mutatkoznak, a derékhadon, a radikális és a demokrata seregen belül is nevek emelkednek ki a szűrkéségből, amelyek máról-holnapra új csoportosulást, új követeléseket, sőt egyre inkább új programot is jelentenek. Mintha csak egy új zászló kibontására várnának itt is, ott is, az egyes töredékek, hogy aztán körülvégyék az új lobogót, érvényesítsék megújuló követeléseiket és új helyzetet teremtsenek nemcsak a parlamentben, hanem az egész országos politikában is. Nehezen bírja a koalíció, a megszállhatatlan utköző érdek, ellentmondó program, vicinális követelés súlyos terhet. Azok a programterít pártok, amelyek a két nagy pártot összetartják, olyan szélesen átfogók, annyira vázlatos vonaluk és annyira csak közjogi és nem napipolitikai jellegűek, hogy azokon belül az ellentétek és a különbözőségek légiói férhetnek el, mint ahogy a nemrég mult eseményei igazolják, el is ferték. A tisztán közjogi közösség ma már, annyi belső harc és krízisek után, alig tudja ellensúlyozni a mindinkább erősödő centrifugális erőt, amely a koalíció belüli eleven erővel él, ma már, amikor a közjogi kérdésekben más álláspontot képviselő hatalmi csoportosulás, amelynek ma ugyan még csak helyzeti energiája van — egyre intenzívebben érezteti hatását a közvéleményre és gyöngíti azt az alapot, amely a mai koalíciónak tulajdonképpen kizárólagos léte alapja.

Ezek a problémák, amelyeknek kényelmetlensége minden újra felvetődő kérdés kapcsán érezhető, egyre sürgetőbb, egyre hangosabb szóval követelik a megoldást. Egyes csoportok, talán on tudatos, talán ösztönösen érzik, hogy a bajok kuforítása, a közös programok véltatossága, azok széles keretei, amely már már programtalanságot jelent.

Protics pártalakítási kísérlete a radikális-demokrata fúzió során felmerülő ötlete, végül azok a törekvések amelyek a demokrata párt egy részének a radikális pártba való beolvadását célozzák,

mind azt jelzik, hogy a program-nélküliségen valamelyes formában segíteni kell, különben veszélybe sodródik a koalíció. A kísérletek nem sikerültek, mint ahogy a mai beogradi parlamenti szellem mellett nem is sikerülhettek. Furcsa, de úgy van, hogy a radikális és a demokrata pártok között fennálló éles ellentétek tartják össze a két pártot és így jelenleg a koalíció. A számbeli és a hatalmi erőviszonyok a két párt között annyira ki vannak egyenlítődve, hogy bármely csekély erőfogyatkozás a másik pártnak túlsúlyt biztosítana. Ezt pedig nem akarhatja egyik képviselő, egyik csoportosulás.

Sándor király

Mariendbadban találkozok Massarykkal

Baludzsiszics homo regius? Helyreáll a rend Macedóniában

A beogradi politikai helyzetnek az adja meg a momentán karakterét, hogy bár kormányválság nincs, sőt a kormány látszólag minden nehézség nélkül viszi az ügyeket, állandóan politikai változásokról, kibontakozási lehetőségekről, homo régiusokról beszél a fáma. Ezeknek a híreknek nem csekély mértékben a közvélemény változásokra váró magatartása a forrása. Most Baludzsiszics személyével kapcsolatban hallani kormányváltozásról szóló híreket. Meg lehet állapítani, hogy Baludzsiszics legutóbbi kihallgatását Beogradban meglehetősen idegességgel fogadták, de hogy ennek az idegeskedésnek volt-e alapja, azt csak a jövő fogja eldönteni.

Belpolitikai híreink a következők:

A királyi pár és Massaryk találkozása

A mariendbadi tanácskozásokon, amelyen a kisantant miniszterelnökei és külügyminiszterei vesznek részt, az aktuális közös vonatkozású külpolitikai és pénzügyi kérdéseket beszélnek meg. De a cseh furdóhelyen a közel jövőben egy más külpolitikai esemény is le fog játszódni. Sándor király és Mária királyné ugyanis a közel jövőben Mariendbadba utaznak, ahol előreláthatólag hosszabb ideig fognak tartózkodni. Itt fog találkozni Sándor király a csehszlovák köztársaság elnökével, Massarykkal. Az államlők találkozásának különösebb politikai jelentősége nem lesz ugyan, csupán újra alkalom adódik, hogy manifesztáltsák az a szoros baráti viszony és politikai kapcsolat, amely Jugoszlávia és Csehszlovákia között fenáll.

Baludzsiszics kormányt alakít?

Beogradban sokat beszélnek arról, hogy Baludzsiszics atheni követet, aki egyébként Péter király

port sem, bármennyire kényelmetlenül érzi is magát a jelenlegi helyzetben.

Igy történhetik meg, hogy bár minden jel arra mutat hogy a koalíciót, sőt az egyes koalíciós összetartó követelések lazák, majd nem fiktívek, azért a koalíció tovább él, továbbra is átvégződik a felvetődő kríziseken, csupán csak azért, mert a lázadó, követelőző új helyzetet kívánó csoportokat minden merészebb lépéstől elretenteti az a pártlegyelem, amelynek a hatalma a féltékeny rivalizálás, a nemcsak politikai, hanem sokszor a magán életviszonyok alapját képező hatalmi pozíció.

bizalmasa volt, rövidesen visszatér Beogradba speciális megbízással. A király a hírek szerint Baludzsiszicsra bízna a belpolitikai helyzet kibonyolítását. Baludzsiszics egy párta támaszkodva, de tulajdonképpen ő is koalíciót hozna össze. Az ő kormánya minden esetre olyan összetételű volna, hogy ez a blokk szempontjából is lehetséges legyen. Az új kombinációval Beogradban feltűnő élénkséggel foglalkoznak.

Macedonia közbiztonsága

A külügyminiszteriumban bizalmas anket volt, amelyen a Macedon kérdéssről tárgyaltak. A hozott határozatokat nem közölték a nyilvánossággal, csupán annyit szivárgott ki, hogy a külügyminiszteriumban elhatározták, hogy igen erőlyen eszközökkel fognak ezentul elfoitani a déli végeken minden rendezavarást vagy rendezavarási kísérletet. Elhatározták, hogy amennyiben a bulgár kormány továbbra is túrné és támogatná a bandák működését, úgy a rend fenntartására katonaságot is igénybe vennének és a déli határ mentén katonai erőket koncentrálnának. A külügyminiszteriumban remélik, hogy Macedóniában lehető rövid időn belül helyreáll a rend.

Laginja Matkó nyilatkozata

Laginja Matkó dr., a horvát blokk egyik vezető egyénisége, akit feltűnést keltően a rapallói szerződés végrehajtása ügyében az olaszokkal tárgyaló jogoszláv bizottság elnökévé neveztek ki, nyilatkozott egy zagrebi lap munkatársára előtt kinevezése körülményeiről.

Laginja elmondotta, hogy ő már hónapokkal ezelőtt tavoratban fordult Pasicschoz és őt arra kérte,

hogy a rapallói szerződés végleges realizálása előtt rendezzenek néhány, a határmenti községekre vonatkozó kérdést. Talán ez az érdekldése hívta föl az ő személyére a külügyminiszterium figyelmét.

Erről a tavoratról a horvát blokk előzetesen tudomást vett és azt jóváhagyta. Éppúgy a blokknak most sincsen semmi kifogása az ő küldetésére ellen.

Arra a kérdésre, hogy milyen kilátások vannak egy Zagreb és Beograd közötti egyezkedésre, Laginja rezignáltan ezt felelte:

— Arra kell törekedni, hogy a beogradiak találkozzanak Rndics-csal és Drinkovicccsal. Legalább Pasics, Protics és Davidovics beszéjének velük, hacsak nem hivatalosan is. Én szívből kívánom, hogy a közeledés megtörténjen.

Újabb afför

A zagrebi Pokret legutóbbi számában heves támadást intéz Veljkovity Vojo dr. ellen, aki több ízben volt pénzügyi, majd kereskedelemügyi miniszter. A lap szerint Veljkovity, mint a Protickormány kereskedelemügyi minisztere, a Wiener Bankverein beogradi fiókjánál 250.000 dollár és jelentékeny líra és frank kölcsönt vett föl miniszterümanak számlájára, bár arra törvényes fölhatalmazása nem volt. Veljkovity dr. a kölcsön ügyét mindeztideig titokban tartotta, amint hogy titkolja azt eddig Kumanudi pénzügyminiszter is.

A Wiener Bankverein ellen eddig különböző kihágásokért több ízben folyt eljárás, legutóbb is 100.000 dinárra büntették meg, de — a Pokret szerint — tekintettel arra a viszonyra, amely a bank és a pénzügyminiszterium között a titokban tartott kölcsön miatt van, kérdéses, hogy a kiszabott pénzbírságokat behajtották-e?

A hét százalékos kölcsön kamatai

A hét százalékos belső kölcsönnel kapcsolatban a pénzügyminiszterium hivatalos kommunikét adott ki, amely a kamatok fizetésére vonatkozik. A közlés szerint addig az állami tisztviselőknek nem lehetett a kamatok kifizetését megkezdeni, miután az utolsó befizetendő részlet határideje augusztus elseje volt.

Az adminisztratív munkálatok elvégzése és a befizetések lezáródása után, ami körülbelül két hetet vesz igénybe, megkezdődik a kuponok beváltása. A kötvény tulajdonosok bár az utolsó részlet csak augusztus elsején fizették be, jogosultak a szeptember 15. esedékes kupon beváltására, tehát azok 1922. március elsejétől kezdődőleg kapják a jegyzett összeg után járó kamatokat.

Rendőri őrzásokat rendszeresítenek a határmenti területeken

Közbiztonsági intézkedések a rablások megállítására

A suboticei rendőrség — mint megírjuk — a novisad környéki rablásokon okúlvá, preventív rendszerabályokat fog életbe léptetni, hogy még konkrétabb panaszok felmerülése előtt idejében elejét vegye annak, hogy Subotica környékén is hasonló támadásoknak legyen vészhelyük. Az intézkedést különösen indokolta az az, hogy az utóbbi időben a város határában, a külső periferiákon lévő földek tulajdonosai mind sürribben lettek panaszosak a rendőrségre, hogy kurtorica- és burgonyatermesztéssel, kerli vetyeményekkel állandóan dörmögöljék és tetemes károkat okoznak a gazdáknak.

Karakasovics Gábor rendőrfőkapitány és Tillinger György főkapitány helyettes multheti helyszíni vizsgálatok alapján mind kidolgozták a védekezési tervüket, melyet keddtől kezdve megvalósítanak. Észreint augusztus 8-ól fogva állandó csendőri és rendőri őrzásokat küldenek ki a határmenti területekre, amelyek a legszigorúbban fognak eljárni a feltételezett tolvajokkal szemben. A két őrzőhatár növényterületre fog állni és ugyanezzel, mint éjszaka felügyel a közbiztonságra.

Az eddigi elkövetett lopások tetesei közül ötöt sikerült a rendőrségnek ki nyomozni, akik ellen az eljárás megindult.

A nemszláv

hadirokkantoknak is adnak segélyt

Befejeződött Suboticián a nem szláv rokkantak összeírása

A nemszláv rokkantak és hadiözegek segélyezésének ügyében beállt kedvező fordulatot legutóbb már beszámoltunk. Egy új miniszteri rendelet értelmében végre sor került a nemszláv rokkantak ügyének rendezésére is. A suboticei városházán már összeírták a nemszláv rokkantak és hadiözegeket.

Az összeírás munkálatai most befejeződtek és a főjegyzői hivatal minden jelentkező nemszláv hadiözegegyel és háborus rokkanttal jegyzőkönyvet vett fel. Ezeket a jegyzőkönyveket most a város katonai ügyosztálya ellenőrzi után fel fogja terjeszteni a szociálpolitikai miniszteriumba és a segélyek folyósítása a nemszláv rokkantok és hadiözegek részére rövidesen megkezdődik.

Sok körülmény vall arra, hogy a segélyek kiutalása a legtöbb esetben csak nagyobb késedelemmel fog megtörténni, miután az új rokkantségélyezési rendelet is sok olyan feltételhez köti a segély kiutalását, ami csak nehezen igazolható. A nemszláv rokkantoknak ugyanis igazolniuk kell, hogy 1910. január 1. előtt szerették-e meg az itteni illetőségüket, ha pedig e határidő után, ugyazt kell igazolniuk, hogy az SHS. állam javára optáltak, illetőleg, hogy nem folyamodtak külföldi honos ságrt.

Ennek az igazolása pedig, amint az opcióis rendelet végrehajtásával kapcsolatban ismeretes, nem könnyű és többnyire az érdekelt fél hibáján kívül történik, ha a szükséges okmányokat nem tudja idejében beszerezni. Az iratok ki-

szolgáltatásával azt is ellenőrizni fogja a hatóság, hogy a segélyigényző hadirokkant vagy hadiözegegy vesztette-e el itteni illetőségét.

A város a gyorsabb elintézés érdekében felhívja a következő hadiözegegyeket és háborus rokkantakat, hogy jelentkezzenek azonnal a főjegyzői hivatalban: özv. Somoskői Istvánné, özv. Török Vincéné, özv. Lenci Gáspárné, özv. Török Menyhértné, Sakál Pávay, Marton Lukács, Kovács Péter, Marton Mátvás, Sörgyi Mihály és Vendel Lőrinc.

Magyarország és az utódállamok viszonya

— A magyar kisebbségek feladatai az utódállamokban — Gratz Gusztáv volt magyar külügyminiszter nyilatkozata

Az augusztus második felében Bécsben megtartandó interparlamentaris konferencián Magyarországot egyik képviselője Gratz Gusztáv, volt magyar külügyminiszter lesz. Gratz Gusztáv budapesti munkálatainak előtt rendkívül komoly és objektív nyilatkozatot tett Magyarországról és az utódállamok közötti viszonyról. E nyilatkozat jelentőségét növeli az is, hogy Gratz Gusztávnak az interparlamentaris konferencia előtt megtett nyilatkozata kétségtelenül nem jár messze a hivatalos magyar állásponttól sem.

— Nagyon sajnálatos, — mondja Gratz — hogy Magyarországról és az utódállamok közötti normális viszony mindezekig még nem jött létre. Történetek o téren kezdeményezések, amelyek a cseh vonatkozásban vezettek legmesszebbre, — de előbb vagy utóbb mind megakadtak. A hiba nem kizárólag a mi oldalunkon van, — de nem tagadom, hogy a mászerekben, amelyek a mi részünkről alkalmaztattak, sok kifogásolható volt tallok. Külügyi politikánkat nagyon megingatta a külügyminiszterek folytonos váltakása, amely egy egységes külpolitikai koncepció utáiban állt. Most végre elég hosszú idő óta ugyanabban a kézben látjuk a külpolitikát vezetést, de, sajnos, ezt a külpolitikát bizonyos látszó fatalizmus, eszményesség és koncepciónélküliség jellemzi. Nézetem szerint megvan a lehetősége, hogy

kantakat, hogy jelentkezzenek azonnal a főjegyzői hivatalban: özv. Somoskői Istvánné, özv. Török Vincéné, özv. Lenci Gáspárné, özv. Török Menyhértné, Sakál Pávay, Marton Lukács, Kovács Péter, Marton Mátvás, Sörgyi Mihály és Vendel Lőrinc.

az utódállamokkal számos kérdésben megértesítsük egymást, komoly lépés azonban az irányban nem történt az általam kezdeményezett brucki tárgyalások óta, amelyek, sajnos, lemondásom után megrekedtek nem egészen saját hibákon kívül. Külpolitikánknak meg kell adnia azzal, hogy egy ideig a politikánknak kell szolgálnia a gazdaságot. Azután talán eljön az idő, amikor a gazdasági erők fogják szolgálni a politikát.

— A magyarság helyzetét az elszakadt területeken a békeszerződés határozzák meg. Alig tagadható, hogy azok a határozások is, amelyek a nemzeti kisebbségek védelmére a békeszerződésben foglaltak, a gyakorlatban sokféleképp keresztül lettek lyukasztva. Ezeknek a szerelmeknek elbirálására más fórum, mint a Népek Szövetsége, nem áll rendelkezésre. A magyar politikának mindegyik elsőrendű kötelessége lesz, hogy ezeknek a kérdéseknek a maga teljes figyelmét szentelje, de azért a külpolitikát ezeknek a szempontoknak teljesen dominálniok sohasem szabad. A magyarság az elszakadt területek megőrzésén, megújításán módját annak, hogy heilleszkedjen az új viszonyokba, igyekezzék saját érdekeit megvédeni és fennmaradását és létét biztosítani. Azt hiszem, ez az az út, amelyet a magyarságnak mindenütt követnie kell.

Mennyi valutát szabad Magyarországból kivinni?

A magyar pénzügyminiszter az új devizarendeletről — Szabad marad a magyar export — Nagy a szilárdág a magyar részvénytiacon

Budapestről jelentik: Kállay Tibor pénzügyminiszter vasárnap délelőtti fogadta a budapesti sajtó képviselőit és informálta őket egyrészt azokról az intézkedésekről, amelyekkel a spekuláció lehetetlenné tétele szempontjából helyezték kiállításba, másrészt pedig azokról, amelyek a kereskedelmi mérleg megújítását célozzák, olyan módon, hogy a felesleges importot megszüntessék.

Ez az utóbbi kérdés szoros összefüggésben van a devizaközpont felállításával, mert ezután a devizaközpont fog gondoskodni a legális import szükséglet kielégítéséről.

A pénzügyminiszter szerint gondoskodás fog történni egy olyan alapon megteremtése iránt, amely a devizaközpontnak olyan esetben áll majd rendelkezésére, ha az export-valuta a szükségletet időszakilag nem tudná teljes mértékben fedezni.

Külföldi valutát ezután csak a devizaközpont tagjai adhatnak el és ugyancsak ők lesznek a vásárolni vagy kölcsönönni.

Külföldi követelés és hitel felett csak az állam jegyintézet hozzájárulásával szabad rendelkezni. A jegyintézet hozzájárulása nélkül is szabad lesz valamely külföldi cég vagy személy javára külföldi értékek 20,000 korona ellenértékét kitevő összeg erejéig rendelkezni, ez azonban havonta 200,000 koronán felül nem terjedhet.

Külföldre belhőldi vagy külföldi valutát kivinni csak a jegyintézet hozzájárulásával lehet.

Az utazási határforgalomban engedély nélkül lehet kivinni 100 ezer koronáig terjedő összeget, ebben az összegben azonban legfeljebb 50,000 magyar korona lehet.

A 100,000 koronát meghaladó értékre való kivitele ahhoz a feltételre való kivitele ahhoz a feltételre lesz kötvény, hogy a kiszállító fél a kivitt tárgy ellenértékét külföldi pénzbenben rendelkezésre bocsátja. Akinek behozatali, vagy más célokra lesz szüksége külföldi fizetési eszközökre annak a devizaközpont, illetve annak valamely tagjához kell fordulni.

Az importnál, amennyiben engedélyezett árról van szó, ennek a kérdésére igen egyszerű, mert az engedély már rendelkezésre áll, a szabad áruknál pedig a valuta rendelkezésre bocsátása alkalmával elsősorban a sorrend kérdését bírálják el. A pénzügyminiszter annak a reményének adott kifejezést, hogy ezek a szabályi biztosítási fogják a kellő mozgási szabadságot. Az importnál is szigorú rendelkezéseket fognak életbe léptetni, amelyek az adott helyzetben közgazdasági szempontból egyáltalán nem fognak nehézségeket okozni.

A devizaközpontnak egyébként hivatalos áriegyzését lesznek az irány-

adók és csupán ezeket a hivatalos áriegyzéseket lehet majd a jövőben közzéadni.

A pénzügyminiszter előadása további során az import és export kérdéséről szólott, majd ismertette a márka áresésének körülményeit s végül bejelentette hogy az új valutátörvénytervezet elkészült, amelyet még a tél előtt a nemzetgyűlés elé terjeszt.

Sikertelen a bankok manővere.

A vasárnapi és hétfői tőzsdéi magánforgalomban tovább folytatódott a tőzsdéi szilárdág. Az a betörési kísérlet, amelyet egy szervezett érdeklársaság végre akart hajtani az értékpiacon, — csúfos kudarcot vallott.

A budapesti piac felvévőképessége sokkal erősebb, mint ahogyan képzelték. Senki sem ijedt meg a kontremín erőszakos fellépésétől, mert hiszen ma már mindenki tudja, hogy a mai részvényárfolyamok távolról sem állanak arányban az egyévi értékek drágulásával. De a szilárdághoz még hozzájárul az a körülmény is, hogy a külföldi tőke szemet vetett a magyar papírokra s az igazi értéket össze akarja vásárolni.

A tőzsdén mindenki tisztában van azzal, hogy az erőviszonyok megváltoztak s így ennek megfelelően legtöbb vállalat újból felemeli alapitokéjét, ami természetesen új hosszmomentum.

Készülnek az új suboticei adójavaslatok

Adó a város faszükségletének fedezésére

Megírta már a Bácsmegyei Napló, hogy a város nem tudja fedezni a téli faszükséglet beszerzéséhez szükséges költségeket. Miután azonban napról-napra nehezebbé válik a fa beszerzése, — azért a városi tanács gyorsan akar ebben a fontos ügyben megoldást találni. A városnak mintegy 170 vagon fára van szüksége, aminek a beszerzési árát valószínűleg adó alakjában fogják kivetni. A városi főszámvéveség most foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy milyen új adó alakjában lehetne a fakészlet beszerzéséhez szükséges összeget megszerezni és ha csakugyan ezen megoldás mellett dönt a tanács, úgy hamarosan el is készül és közzéadásra kerül az új adójavaslat.

Ezenkívül is készülnek azonban még új adójavaslatok a városházán. A városi tanács ugyanis a jövő évre új adóemeket akar életbeléptetni és fokozatosan így menne át a már ismertett pótdadó nélküli gazdálkodásra, ami tudvalevőleg a város pénzügyi tervei között szerepel.

A készülő új adójavaslatokról illetékes helyen a következőket mondták a Bácsmegyei Napló munkatársának:

— Egyszerelő még semmi érdemlegeset nem lehet a készülő adójavaslatokról mondani, miután a tanács még nem döntött az irányban, hogy milyen új adóemeket léptet érvénybe. Választék pedig van bőven, miután azoknak a városoknak, amelyeknek érvényben levő adóemekt most tanulmányozzuk, a legkülönbözőbb adóemekt vannak már életben. Ezek között is vezet Zagreb, a honnan sok új adót lehet átvenni.

— Az új adóemekt megválasztásánál mindenesetre tekintettel lesz a város a különböző foglalkozáshoz tartozó egyének vagyoni teherbírására, a kereskedők súlyos adókötelezettségére és általában a jelenlegi viszonyokra. Ezekhez alkalmazkodva fognak az új adójavaslatok elkészülni. Igyekezni fognak a legigazságosabb alagra fektetni az adózást.

Az utódállamok magyar íróinak szervezkedése

— Megjegyzések a „Tűz” felhívásához —

A „Tűz” című szlovenszói irodalmi boulevardjari legutóbbi számában felhívással fordult az utódállamokban élő írókhoz és újságírókhoz, hogy alakítsák meg a toll munkásainak szervezetét. A felhívás szerint azok az írószervezetnek az lenne a feladata, hogy egységesen vezesse, irányítsa és művelje az elszakadt magyar nyelvű kulturmunkáikat Erdélyben, Szlovenszékben, ott, ahol mi tagadás, bizonyos vezetés és irányítás nélkül, események nélkül és minden érdeklődés híján tengődik a magyarság irodalmi kultúrája.

A »Tűz« akcióját mi vajdaságiak, akiknek kulturumzalmaja jóval vesztetlenebb és erőteljesebb, mint Erdélyé, vagy Szlovenszéké, nagy örömmel fogadjuk, ha az akció mögött már előre nem látunk azokat az erőket, amelyek feltétlen eredménytelenné teszik és céltalanná a »Tűz« kísérletezését. Kétségszerűen komoly kifogásaink vannak ugyanis abban a tekintetben, hogy a magyar kulturmunkalom elmdnyítése és extenzív kiterjesztése körül egy írószervezet hatékonyan tudna dolgozni, különösen egy olyan írószervezet, amely a benne összeröszszakott világnézetek miatt már eleve is tehetetlenségbe van karhazottva. Lehetetlen elgondolni aztán már magában véve azt is, hogy egy egységes szervezethez lehet tömöríteni az utódállamok íróit és újságíróit. Mint mindenütt, itt is Erdélyben is, Szlovenszékben is sok esetben áthidalhatatlan világnézeti különbségek állnak fenn az írők között, amelyeket nem lehet

figyelman kívül hagyni és amelyek komoly akadályt jelentenek minden egyesítő kísérlet számára. Az utódállamok aktivista irányú íróiról például akik direkt szembe fordulnak, haragvatosan és meg nem aköuvon az individualizmus kulturmunkáival, nem hihető az sem, hogy közös munkára egyesülhének a progresszívek mondjuk az utódállamok pekarjaival. A magyarság kulturumzalmának fejlesztését illetőleg elképzelhetetlen nagy kontroverziák állanak elő. A »Tűz« akciója mindkéznek a reális, tényleges nehézségeknek zátónyan egész bizonyosan megrekedne, még mielőtt valami eredményt hozott volna az elszakadt magyarság részére.

Igen, fenni kell, cselekedni. De a cselekvéshez, irodalmi munkához nincs szükség írószervezetre melynek elgondolása amugy is messze esik minden gyakorlati megoldástól. Vagy még az így elgondolt irodalmi szervezet megalkotásának s akkor fölösleges, hogy a mi meg tekintély és publicitás nélküli helyről erre felszólítást küldjenek, vagy nincs meg s akkor nem teremti azt meg a legjobb számdek sem.

Egyébként a »Tűz« a vajdasági íróról e felhívása kapcsán olyan dilettáns, felületés, kusza és csunka szerepműt ad, s a programja olyannyira nélkülöz minden komoly célkitűzést és eszközmegvalósítást, hogy az akcióban való részvételtől még azokat is visszatartja, akik szívesen vállalnának közösséget a szándékban.

A zagrebi és beográdi tőzsde harca

— A beográdiak rossz politikája —

Beograd és Zagreb között kétségkívül küzdelem van a hegemoniáért. Zagreb a maga fejlettebb kulturális és gazdasági helyzete révén igyekszik vezető szerepre szert tenni az egész országban. Beogradban van a politikai élet centruma és a főváros meglehetősen feltétlenül vigyáz arra, hogy az ország fővárosa legyen vezetője az ország gazdasági életének, a beográdiak felszisszennek valahányszor Zagreb miatt mellőzi a külföld a birodalom fővárosát. Felszisszennek a olyan rossz politikát csinálnak, mintha csak az volna a cél, hogy Zagreb irányító befolyása alá rendeljék Beogradot és az egész országot.

Emlekeztetni kell arra, mennyi időt fektet, amíg — főleg a nemzetiségűtől erőteljes agitációjára — el lehetett érni, hogy a Beograd—Budapesti fővonalat, amely a legközlekebbi út nyugat felé megnyitotta. Az alatt az idő alatt, amíg Beograd azt a luxust üzte hogy az árakat és utasokat körülvennatoztatta az egész országban, Zagreb, mint a fővonalon fekvő nagy város ipari, gazdasági és pénzügyi centrummá vált. A közép-európai nagy cégek Beograd helyett Zagrebban állítottak föl expozitúrákat és fiókokat. Végre nagynehezen rászánták magukat Beogradban, hogy a Magyarország elleni ellenszenvet feloldozzák az ország gazdasági érdekeinek s megnyitva a forgalom számára a Beograd—Budapest közötti fővonalat. Mellékesen jegyezzük meg csak, hogy a Bánátnak a nyugattal való összeköttetésében még tart a haragszompad játék, a Szombolya—Szegedi fővonalon nemák a sinek.

A Magyarországval való barátság viszonyunknak az is az egyik szimpotómaja, hogy Beograd és Budapest között nincs telefontörszékeltetés.

Ma a gazdasági élet, az ipar, a kereskedelem a valuták és devizák kurzusai szerint igazodik. A kis kredeitrosnak éppen olyan fontos, hogy a külföldi fizetési eszközök árát gyorsan és pontosan megtudja, mint a

milliomos nagykereskedőnek. A deviza forgalom teljesen Zagreb szerint igazodik. Zagrebből lehet Bécsbe telefonálni s a zagrebi bankok azt a lehetőséget ki is használják. Zagrebban sokkal hamarabb tudják meg a dinár külföldi kurzusát, mint Beogradban. A tőzsdén percek alatt változnak az árfolyamok s Beograd órákig kullog Zagreb után.

Allandó differencia van a zagrebi és a beográdi jegyzés között.

Zagrebben, ha nem is természetesen, de feltétlenül ügyesen félrevezetik a beográdi tőzsdét. Megesett nemrégiben, hogy Zürichben egyszerre tíz ponttal emelkedett a jugo korona jegyzése, Zagreb azt jelentette Beogradnak, hogy az emelkedés valóban nem történt meg, a zürichi táviratban hiba van s Beograd a 165-ös zürichi jegyzés inellett érezni nap úgy adta az idegen valutákat, mintha 155 lett volna a kurzus. Harmadnap Zürichben, ahol értesültek arról, hogy Beograd lényegesen többet fizet a frankért, dollárért, mint amennyi a 165-ös paritás alapján fizetni kellett volna, újra leestett a jugoszláv korona.

A valuta árfolyamokat Zagreb irányítja, s nemcsak a Vajdaságban, hanem az egész országban úgy alakulnak az árfolyamok, ahogy Zagreb diktálja.

A Vajdaság szempontjából az is, hogy az itteni bankok Zagrebből, vagy Beogradból kapják-e a kurzusokat, másodrendű fontosságú volna, — ha Zagrebban lehetne telefonon beszélni, de a hét legtöbb napján nem lehet.

Ha a beográdi politikuskok messzebbre látának s megnyitnák a telefontörzsemet Budanestől s Budanestől át Bécsel, függetleníteni lehetne az ország pénzügyi és tőzsdéjét Zagrebtől.

Igy aztán a rövidlátó és egrováló rossz politika kiltuszobólésével alborulható volna Zagreb feltétlen egyes rosszakaratu felhívva a beográdi tőzsdével szemben

Rablóhadjárat a Péter király csatornától a Dunáig

— Negyvenre szaporodott az elfogott rablók száma —

A novisad környéki és délvajdasági rablók flúdzése még mindig tart. Szombaton kezdte az üldözést a rendőrség. Katonaság és a fellegyvezett polgárság és a hajsa ideje alatt a Péter király-csatornától a Dunáig a leszigorúbb intézkedéseket léptették életbe.

Sűrű csatárláncban indultak meg az üldözés: két század katonaság, egy novisadi rendőrszabasz és esendőrség, amit a községek, falvak és tanvák lakosságával egészítettek ki. A polgárság kaszákkal, kapakkal, dorongokkal, revolverrel és vadászgyepprel esatlakozott az akcióhoz, amelyet *Atanaszkovic* esendőrszabasz és dr. Gyorgyevic Cvetán novisadi rendőrfőkapitány-helyettes vezetett. A Dunán motorcsónakok cirkáltak, hogy a rablókban a Szerénységbe való átmenekülését megghiustsák.

Az üldözés közben minden gyanasu személt a leszigorúbban igazoltattak és akinek nem volt megfélemlő igazolványa, azt őrizetbe vették. Ily módon — mint már megirtuk — szombaton éjjel tizenkét egyen-

ruhás rablót fogtak el, egyes helyeken véres harcok árán. Mára az elfogottak száma negyvenre szaporodott, akiknek nagy része katonai egyenruhát visel.

Novisádra egymásután, hármashétegyes csoportokban szállítják be a falvakból a kulturacifódeken elfogott rablókat. A megerősített őrségek között szállított rablók nagy feltűnést és izgalmat keltettek a város utcáin. A foglyokat a rendőrségi fogdában helyezik el és azonnal kihallgatják őket. A kihallgatás vasnapon estétől, éjszakan át, szakadatlanul tart.

Az üldözés legnagyobb munkája hétére befejezést nyert és a polgárság nagyrest hazatért, azonban a déli részeken megerősített esendőri és katonai őrsjáratok folytatják a tisztogatás munkáját.

Hétékes körök véleménye szerint az eddigi munkával sikerült a rablófészkeket teljesen kitisztítani bizonyosra veszik, hogy az elfogottak között vannak az elkövetett rablások tettesei is és alig néhányra tehető azoknak a száma, akiknek sikerült az üldözök őrségét kiűztszani.

A suboticei lakáshivatal munkája

Egy hét alatt elintézték nyerneket a kérvények — Nincs restancia, nincs vagonlakó

A suboticei lakáshivatal gigantikus munkát végzett: meg kell ezt állapítani akkor, amikor a lakásprobléma megoldásáról adunk számot.

A suboticei lakáshivatalhoz eddig hiába fordultak a felek kérvénnyel, még ha tudtak is bejelenteni üres lakást, az akták és kérvények számszáma halmozódott össze a lakáshivatalnál elintézés nélkül.

Ez év áprilisában ezernél több lakásügy várt elintézésre. Ez időtájt a lakáshivatal akkori vezetőjét felmentették állásától és helyébe *Piu-kovic* Ferencet nevezték ki. Az akták felülvizsgálások kiderített, hogy az igénylések nagyrészt tárgyatlanná váltak, mert a kérvényezők többnyománi hiábavaló várakozás után a hivatalos ut mekerülésével szereztek maguknak hajlékot. A lakáshivatal új tagjai fokozott munkával láttak hozzá a likvidáláshoz. Hivatalból kikattatták az üres lakásokat. Négy hónap alatt sikerült is minden kérvényt elintézni. Kiderült, hogy voltak üresen álló lakások is, melyeket tulajdonosok spekulációból nem adtak bérbé, vártak a jó bérlőre. A múlt hónap elején még tizenöt egy- és kétszobás lakás állt üresen, amellott, hogy tizennyolc család hajlék hiányában vaggonokban lakott.

A rendszeres munka folytán július végéig sikerült a suboticei lakáshivatalnak minden vaggonlakó számdra lakást szerezni és a többi kérvényezőket is fedél alá juttatni. A főelv az volt, hogy a lakást kérőket előnyben részesítették az általuk bejelentett üres lakások odaítélésénél. A hátrálkos igénylések elintézése után most már a lakáshivatal minden kérvényt egy héten belül a lakásbíró-ság elé utal, úgy hogy teljesen megszünt a több hónapig tartó várakozás.

A lakáshivatal vezetőjétől nyert értesülésünk szerint jelenleg három üres, egy- és kétszobás lakás áll a hivatalnak rendelkezésére, amelyeket, mivel lakásnélküli nincs, — olyan családok számára fognak kitalálni, akik egészésetelen helyen laknak, a higiénia követelményeinek meg nem felelő helyiségek bérebeadását pedig be fogják tiltani.

A lakásnüzéria most már annyira enyhült, hogy csupán olyan kérvények felkúsznak a lakáshivatal előtt, melyekben a kisebb lakásban levők négy-ötszobás lakást igényelnek. En-

nek természetesen a hatóság nem tud eleget tenni. A többi lakásigényzők az újban Suboticaóra helyezték állami, vasuti hivatalnokok és katonatisztek, akiknek számára az innen elhelyezett kollégák lakását utalják ki.

Olaszországot a kamara feloszlátása mentheti meg a polgárháborútól

— A faszisták a helyzet urai —

A napok óta tomboló fascista támadások a hétfői napon vehemensebb erővel folytatódtak. A védekező munkásság ereje lankadottban van, a kormány pedig tehetetlen a faszisták napról-napra növekvő terrorjával szemben. Az események forgatagából csak az világlik ki pontosan, hogy meguk a hivatalos tényezők is tetlenül vagy erőfentül állnak a terroraktusokkal szemben. A munkásság, amely eddig megbontatlan egyggyel védte ki a faszisták diktatúráját, ugytlátszik a küzdelemből most vesztésként fog ki-kerülni. Az *Olaszországból érkező hírek arról számolnak be, hogy a legjelentősebb munkás városokban a faszisták a helyzet urai. Milánóban már a munkásság, ahol eddig legerősebben tartotta magát, minden pozícióját feladta. A város-háza, a munkás-otthonok a faszisták kezén vannak.*

Milánóban a faszisták a város-hóza elfoglalása után kényszerítették a vezetőséget a lemondásra, ami meg is történt. A szocialista vezetők mind lemondtak. *Az Avanti* szerkesztőségére ellen indított támadás leszerelésére katonaság vonult ki, amely azonban mielőtt meg a rombolást meggátolta volna, visszavonult.

Az ország többi részeiből is hasonló hírek érkeznek, a katonaság beavatkozása még seholsem akadályozta meg a faszisták terfoglalását. *Róma az egyetlen város csupán, ahol nem borult föl a rend, a többi városokban. Pádában, Vencében, Nápolyban mindentűt véres harcok folynak. A kormány kez-fől teljesen kis kiott a hatalom és a polgárháboru cöestéjén Rómában a kamara feloszlátásával, mint egyetlen menő eséllyel foglalkoznak.*

Háromszoros gyilkossággal vádolnak egy kanizsai gazdálkodót

Hétfőn tárgyalta a suboticei törvényszék Pavlovics István törvényszéki elnök vezetésével Mauffeld Lajos kanizsai lakos gazdálkodó bűnügyét, aki azzal van vádolva, hogy résztvevett az 1919. évi január hó 17-én Adorján községben három szerb katonával meggyilkolásában. A gyilkosság óta szűkebben volt Mauffeldet az év tavaszán fogták el Sentán s azóta vizsgálják fogságban van.

A hétfői főtárgyaláson az elnök kérdésre kijelenti, hogy nem érzí magát bűnösnek a három katonával meggyilkolásában. A felt. elkövetés: kor Adorjánban tartózkodott, Szabó János koresmáronnál, aki lakodalmat tartott, a vadlót egy nőrokonával. Elmondja aztán, hogy ekkor este hat óra tájban a koresmába jött Sarmay István adorjáni gazda leánya és hitva haza fivérét, Sarmay Istvánt, azzal, hogy három szerb katonával van náluk, akik követelik, hogy azonnal vigyék be őket Kanizsára. Az ifjabb Sarmay elindult, hogy beigogjon s kevés időre Mauffeld is odament Sarmayék házához megnézni, mi történik ott.

Ódaérve, az udvarban találta fegyverrel kezében Tóth Urbánt, Lipták Istvánt és Elek Pétert. A három katonával ekkor már holttanfektűt a kocsi-ban, amely elé be volt fogva két ló. Két katonával hullaja a kocsis saroglyájában hátul és a harmadik a kocsis elején fektűt.

Mauffeld, — előadása szerint — látva a három megölt katonát, azt mondotta Tóth Urbánnak és Elek Péternek:

— Mit gondoltok, hogy erre nem jönnek rá?

Urbán ezt felelte:

— Mit jár neked a szád? Még te is beszélsz? Partigóztok őket?

Elek Péter pedig jött, Sarmay Istvánnak megparancsolta, hogy menjen fel a kocsi-ra és hajtsa a lovakat. A hullákat a Tiszára kell vinni.

— Nem viszem én sehova, — mon-

dotta Sarmay. — Erre Elek, Urbán és Lipták, akik a katonákat agyonlőttek, Sarmayra is ráfogták a puska-t és kényszerítették, hogy fűhőn fel a kocsi-ra. Aztán vadlótait is puska-val kényszerítették, hogy ő is álljon fel.

Este hét óra volt korom sötétség, amikor elindult Sarmayék házából a fél kilométer távolságban levő Tiszához. A kocsis mellett ment, puska-val a kezében, Elek Péter. A Tiszához érve, Elek kényszerítette őket,

A szocialisták támogatják a magyar kormányt a földadó kérdésében

Drágaság és földadó — A magyar politika hírei

Budapestről jelentik: Két kérdés áll az események középpontjában: a drágaság és a földbirtok adójának emelése.

Hétfőn a kormánypart közgazdasági bizottsága ülést tartott és megkezdte a földadóreform tárgyalását. Itt dől el tulajdonképpen a javaslat sorsa, mert ha Kállay Tibor pénzügyminiszternek sikerül a nagybirtokosok aggodalmait eloszlatni, akkor a reform sorsa elintéztetnek tekintendő, mert a földadó kérdésében nemcsak a liberális polgári ellenzék, hanem a szocialdemokrata frakció is teljes mértékben támogatja a kormányt.

Ugy hogy csak a keresztény ellenzék nagybirtokosainak ellenzékével kell számolnia.

A liberálisok kooperációja

A legutóbbi napok eseményei — a Héjas-bankett, az utcai véredekések reneszánsza — újabb ótérbe hozták a liberális polgári pártok egyesülésének gondolatát. Bizonyos, hogy az egyesülés akár fűző, akár koalíció formájában rövidesen megtörténik, de komoly tárgyalások csak akkor indulnak meg ebben az ügyben, amikor

hogy vegyék le a hullákat a kocsi-ról, vetkőztessék le és dobják a folyóba. Ennek megtörténte után Sarmay visszahajította a kocsit. Másnap már katonaság szállta meg Adorjánt és ő megszökött. Míg most tavaszkor anyja látogatására Sentára jött, ahol elfogták. A bűne az, hogy nem jelentette fel az esetet mindiárt, de a katonák megölésében nem vett részt.

Az elnök a tárgyalást délután egy órakor berekesztette és folytatását keddre tűzte ki.

Rassay Károly hazaérkezik. Ugyancsak

komoly stádiumban van az egy-séges keresztény intranzigens front kialakulása.

Napról-napra nyilvánvalóbb az összeköttetés Wolffék, Gömböcök és Friedrichék között, csak az nem bizonyos még, hogy az új alakulá-s milyen álláspontot fog elfoglalni a Bethlen-kormányával szemben.

Bethlen válszól Garaminak

Garami Ernő nyílt levele, amelyet szokatlanul erős hangon intézett gróf Bethlen István miniszterelnökhez, kiélezte az ellentéteket a magyar kormány és a szocialisták között. Garami levele-re a magyar miniszterelnök rövidesen válaszolni fog.

A belügyminiszter mandátuma

Nyiregyházán vasárnap egyhangulag megválasztották Rakovszky Iván belügyminisztert a kerület képviselőjévé.

Most már csak a vasvári, a hőmezővársárhelyi és a tarpai kerületek mandátumainak a sorsa van függőben.

Mit olvasnak Subotican?

Uri rikkancsok — A detektívregény fénykora

Kávéházakban, utcasarkokon egyre több újság- és könyvárus ver tanyát. Nem a régi rikkancs-fajtából válnak ezek az újságrusok, sem sihederek, sem toprongyos kolduskülsőjű öreg emberek, őr rikkancsok ezek, az orosz menekültek tették őr foglalkozássá a rikkancsolást. Jól töltött volt orosz törzstisztek, sok nyelvet beszélő, világotjáró újságrusok tanultak meg Subotican a rikkancsolás nem is rosszul jövedelmező mesterségét.

Az új «uri-rikkancsok» abban is különböznek azonban a régiéktől, hogy nemcsak újságrúlással foglalkoznak, sőt ez csak újszólván őr-letük mellékága, miután sokkal kevesebb jövedelmet biztosít, mint a könyvekkel való kereskedők. És így a nagy rezszivel, nyitott őrletben dolgozó hivatásos könyvkereskedőknek nagy konkurrenciát jelentenek ezek az utcasarkokon leteleplő és kávéházakat végigházló könyvrikkancsok.

Tévedés volna azonban azt hinn, hogy az őr vendétesnek látszó körülmény, amely szerint a könyvárusítás már kikerült az utcára, egyben azt jelentené, hogy a könyv ma csakugyan népszerű szlelésőbb néprtegek között, vagyis, hogy ez a sok jól megőr rikkancs — kulturjelenség volna. Tény, hogy az utcai könyvárusoknak sokszor egész meglepő gyorsasággal a birtokukban vannak a legújabb kiadású irodalmi művek is, azonban ezek csak nagyon nehezen kelnek el. Egy-egy komoly értelemben vett könyv eladása az utcai árusoknál ritkaság.

Beszélünk több ilyen «uri-rikkancsok» és majdnem valamennyi ugyanazt a választ adta, hogy a nagy példányszámban elköl szláv és magyar naplapokon kívül még egyes röpiratok és folyóiratok fognak nagyobban számban és legjobban — a detektívregények. Jellemző a tömegolvasmányra, hogy a legnagyobb példányszámban fogyó magyarnyelvű

Elégia poros prózában

Moceras rónán bércekre vágytam

Ady

Lehunym szememet és messze járok. Szllok a két végtelenben, a leng megzszulásban, álomok, vágyak, mosolyok felbőr felé. Repülök, majd ismét lehullok, mint sokszor, mint mindig. Lehullok a perba és bambán, piszkosan fápázkodom fel.

— Ó...

Menni kellene, akarni kellene, de csak kinyujtom a kezemet az ég felé, a holnap felé, mint jelet, suta pogány a füstögő korakás előtt. Segítségért kellene kiáltani, de senkise halja, senkise őrti a szavam. Szaladni szeretnék, de megbötlök, lábamon béklyó van, kezemet otromba markok szorítják, vállamat görbére nyomják az átkok, mint súlyos részeketör a mesék szegényemberét. Gyenge vagyok és egyedül vagyok és vonzomom magam tovább az izzadt, tespedt rónásokon nyugos hétköznapok, muja vigyorgások, apróvási bogáncsok között.

— Ó...

És csuszogok, topogok tovább lecsuklót fejem, rogyantán térdelődően kézzel, néma assakkal. Már nem kérdem: merre? hová? Sohasem kérdem miért? és meddig? Távolról olykor esábos délbábok csalogatnak, hódító napok hívják, indulgatnak. En mosolyok, mint torz kelci isten, legyintek a kezemmel nagyon fáradt emberek módjára: szép, szomorú, könnyes hazugságok! És csodálkozom, hogy milyen furcsa és kegyetlen az élet, milyen örült kavargás, mennyi gyölelet és mennyi oslobaság! Mennyi vér, mennyi kín, mennyi könny, mennyi gonoszsg!

— Ó...

Lehunym a szememet és messze járok. A vonat száguld, robog és vidáman zökken át váltókon meg keresztelődéseken. A hollóhajú hercegnő már felvette kis utazószékáját, sőt már a fátölt is elmozdította a fűkörben, mikor egy kecskeszakállú ur felélen fordult: «Va Ma a Firenze?» «Si signore» «Presto arriveremo» feleli a kecskeszakállú és becsomagolja utazó-sapkáját. Csakugyan, itt-ott már előbúvik az Arnó szelén sárga szalagja, tornyok, kupolák, meredek homlokzatok jelzik a liliomok városának közeldét. És néhány perc múlva már a Santa Maria Novella finom ornamentikája előtt állunk, majd a kocsis végig visz a belváros szűk, patinás utcáin a Santa Croce felé. A pompázó, város és művészi, mult sőhajt és regél, mint tollas trovatore: a ghibellini és guelfek sebzett homlokai. Lorenzo il Magnifico szélesvállu alakja, fiornvák és heranguzások, bűnök és szépségek, a Beatrice és Lucretia Borgiák, a Francesca di Rimini és Mona Lisa megdallol, megszönuült szerelmét, Dante, Bocaccio, Cimabue, Andrea del Sarto hatalmas, sajátos egyéniségi fájdalom, kusza ámulás-funkban olvadnak össze multt és múltban. Gyermekek áhíllalt állunk meg a Uffizi palota előtt. Talán felérelünk Michelangelo Apollóia vagy Adonisa előtt és szűzi, kába csodálattal léptedünk a buszonfény termén végig. Csuda szépség, csupa művészet, csupa rajongás, csupa szerlem... Aztán átmerünk az Arnon és a Giardino di Boboli ciprusai meg olajfái között szétlerd a kemény arcú Pitti palota, mint széplelkű tirannus várkastélya, benne pedig világot és történelmet áflogó színek, vo-

nalak, vásznak sorozata: Perugino, Tizian, Raffaelo, Murillo, Rubens, Van Dyck...

— Ó...

Hunyja csak le a szemét, sápadt virágszál és ismét csak vonaton ülünk. Most hagyjuk el Marseille-t, az eleven Cannebiert, az áporodott szagu kikötőt, Maupassant novella-határát. A nyugodt és előkelő express simán vágat át a provenence-i majorokon, a telt és öblösszánú mezőkön. Karameles fagyallat szolgálnak fel az étkezőben és egy finom, fehér kéz kecsesen nyesegetti lepos kanálával a hideg, hamvas üdöset, majd alig nyitott száján becsusztatja az olvadó, hűvös mandolait. Avignon, Lyon... nem sokára meglátom Páris-t. Alig tudok figyelni olvasmányomra, izgatott és kíváncsi vagyok, mint valamikor, régen karácsony estén, mikor szívszorongva vártam a szőkehajú istenke csöngetését. Ah, már Fontainebeban robognak keresztül és nem sokára a Gare da Lyon üvegboltozata alatt leszünk Páris, ó már látni Páris-t! Este van, millió villany- és gáspárga: sárga, fehér meg zöld. A kocsis baklat, kitér és megáll a sok sietős jármű előtt. Most átmerünk a Szaján és a Yardin des Plats fái alá kerülünk, ahol Bourget regényalakjai sétálgatnak. Aztán megyünk tovább a Quai St. Bernard-on és keresz bányók vídán kancsu asszonyok, szalmakalapos férfiak állnak, mennek, várnak, sietnek. Egy autó száguld el mellettünk, benne kivágott, tavaszos arcu hölgy, mintha Louise de la Valliere lenne. Vajjon hová is megy a mi kocsink? A Champs Elysées vagy a Bois de Brulogne felé? Látjuk az élet, az izlés, az ötlet, a szenvedély és felszárkázik a mult, nagy emberek, nagy esz-

mék mullja. Megelevenednek történetek, hősök, regényalakok, forradalmi képek, fejedelmi pompák, fehérparókás kurtizánok, felhangzik Danton öblös baritonja és a guillotine szuró szíszínesen, jakobinusok kavargóan a Pont Neu-on, majd a császár fehér-lásu muskétásai masíroznak végig a boulevardon, a kommunisták pedig vörös zászlót huznak a Palais de Justice zászlórúdjára. És felbukkan Hugo Viktor, Balsac, Dumas, Zola Párisa, a sok eszmebare, a bájos prézis, az árucarnok-szagu naturalizmus és az örökös Páris-rajongás. Gondolatban, szeretlen, iver mozduzzalt áflogom a Louve-t meg a Moulin Krugé-t, az Operát meg a Montmartre maszlos, bánatos kávéházait, Páris, Páris...

— Ó...

Azután ismét lezuhanok, lehullok, mint olvadtszárnyu Ikarus. Por száll körülöttem és a porfelhőn keresztül szivós, szurós számarokörök bámulnak rám. Nem kiöldök panaszos jajt a szürke semibe, hiszen barmok bögnek a poros pusztán és keconless kvaszok morognak az ajkák előtt. Nem sőhajtok, hanem faradlan, üledőten tovább kuszok, majd álltam osszerogyok, mint bazareti királyfi a Koponya hegyen. És lehajtom fejemet, hogy senkise lássa szemem nedves udvárát. Leikem sajogós lesz, arcom maszatos lesz és trájvaszogat hoz magával a szél. Lehajtom fejemet, hogy senkise lássa arcom fájdalmas grimaszát, a por pedig csak hull, hantol, füllaszt, megfojt és csendes közönnny elemet, mint remegőfényű zsarútnok, mely más tájon, más levegőben talán megleltet és világotított volna.

— Ó...

Szenteleky Kornél.

képes hetilap, a budapesti *Szinhdíj Élet*, ez a soronkint és fényképenkint fizetett színházi reklám-újság. Hogy ennek ellenére is olyan sok példányban fogy el a Suboticián ez a hetilap, annak talán legizgalmasabb oka az, hogy a színházról évek óta elzárított itteni közönség legalább így akar tudomást szerezni a színházi eseményekről. Sok olvasója, ugyancsak törzsközlője van — mondják a rikkancsok — a divatlapoknak is, amelyeknek ugyan nagyon drága az ára, de a jól öltözködni szerető hölgyek mégis megveszik az utolsó példányig. A legnépszerűbb talán ezek közül a *Die Dame*.

Legnagyobb keletje azonban a detektívregényeknek van. Az utcai árusok tudják is ezt jól és némelyik egyenesen ebben az ágban specialista. Beszerzik ezek az élclmes rikkancsok a ponyva Nick Karterek és Sherlock Holmes-ok minden fajtáját, szláv és magyar kiadásban és hihetetlenül gyorsan fogynak ezek a detektívregények. Az olvasók első sorban kamazskorban levő gyermekek, kis imasok és urigyerek egyformán. De igen sok nő is keresi a detektívregényt és nem ritkaság, hogy intelligensnek látszó komoly uriembernek is titokban detektívregényt vásárolnak. A rémregények olvasása az utolsó időben ragályos lett Suboticián és mind többen és többen vetik magukat erre az olvasmányra. Azt lehetne mondani, hogy a detektívregény most előtérbe lépett a fénycsókát, visszaemlékezve arra az évekkel ezelőtti detektívregény-dühre, ami mindentől tombolt.

Sivár kultúránk ez, amit csak az tesz némiképp vigasztalóbbá, hogy a könyvkereskedésben viszont mindig több munkás keresi a komoly szociológiai munkákat. A tudás, úgy látszik, azért nem hanyatlik, csak éppen gazdát cserél.

Megtalálták Petőfi sírját?

Az irodalomtörténet komoly tudósai, akik a nagy költők életének legapróbb mozzanatait is feljegyzik az örökkévalóság számára, régen megnyugodtak abban, hogy Petőfi Sándor nyomtalanul eltűnt a segesvári csatában és a felforgatható közös sírban alussza a megdicsőült örök álmát. Petőfi halála örökre megfellebbezhetetlen titok maradt.

Egy új kombináció szerint Petőfi nem halt meg a csatában, tehát nem is temették ott el. Petőfi sulyos sébével elmenekült Székelykeresztra, ahol Lázár Márton portáján lehetett ki lelki és ott is temették el a kertben. Később Petőfi maradványait kiásták és ünnepélyes temetési szertartással helyezték örök nyugalomra Bálint Dániel székelykeresztúri földbírtokos családi sírboltjában. A lezajlott Petőfi-emléknapélyon Bálint Dániel így mondotta el a segesvári csatából menekülő Petőfi halálának és székelykeresztúri temetésének körülményeit:

— 1902-ben Lázár Márton székelykeresztúri vendéglős halála után — egy cikk jelent meg a Szegedi Híradóban. A cikk Lázár halálával kapcsolatosan megírta, hogy a sebesült Petőfi Székelykeresztúron Lázár Márton istállójában rejtőzött el. Lázár másnap reggel az elvázott költőt holtan találta a jászolban. A vendéglős felismerte Petőfit, hiszen a költő csak néhány nappal a segesvári csata előtt jött Székelykeresztúrra. A legnagyobb titokban sírt ástak a kerti lugasban és az örökre elnémult dalnokot eltemették. Székelykeresztúron még Lázár életében is többen tudtak a titkos temetésről.

— A hallottak alapján a lugasban ásnak kezdtek és három órai megfeszített munka után egy emberi csontváza akadunk. Miután az újsággazdalmány adatait a talált csontváza meg-

erősítette, a leletet Petőfi Sándor maradványainak tekintette és mai meggyőződésem szerint sem lehetnek másnak a portádo csontjai. Azonnal írtam a Petőfi-Társaságnak a székelykeresztúri leletről és kértem, küldjenek ki valakit a csontok megvizsgálására, azonban a Petőfi-Társaság még csak nem is válaszolt levelemre.

Bántott ez a különös közömbösség, de nem sokáig törődtem vele. Kopsorba helyeztem a szent csontokat és a keresztúri tanítványok növendékeinek részvételével, ünnepélyes hangnemen között a temetőbe vitük és családi sírhelyembe helyezték örök nyugalomra. A kopsorára, székely szokás szerint, ráírtam a hős nevét és az életét határoló két évszámot: Petőfi Sándor, 1821—1849.

— Erre csak fellelésekkéi válaszolhatok. Lehet, attól félt, hogy az 1849 után következő zavaros időkben meggyanúsították és meghurcolták az osztrákok, de talán arra is gondolhatott, hogy el sem hiszik állításait. Ezek szerint megtalálták Petőfi Sándor csontjait. Haller József gróf, Sipos és Lázár Róza is többször bizonyították, hogy Székelykeresztúron csakugyan Petőfit temették el.

ÉLETEK

A szerelem diadala

A szerelemben eddig még nem volt soha politika, nem voltak határrai, nem volt benne semmi soványság és gyűlölködés, nem volt sem francia, se jugoszláv, se angol, se magyar, mindig nemzetközi volt, emberi és csodálatos! Örök és tiszta kedvelme volt az életnek, amely háladíjradatokat vitt ki a napos kertekbe, vidám lumpokat szomorított el a holdas éjszakákba, hialokat sodort öngyűlösségbe, véneket galyanizált, dalokat íratott, szonetteket és tragédiákat. Uralkodó és nagyszerű érzés volt az ószi sarkon éppen, mint a nápolyi narancslák alatt, ahol Cautullus sírta valanikor a szépséges Lesóit. Szüverén és nagyszerű érzés volt, halalom nem fogja, földalnak nem zavartak, paragrafus nem ért fel hozzá, mindent ment és mindenben győzött, mindruban bekélt, bekében harcot kezdett, testvért haragított, elenséget összeélt, gyűlöletet javított és vitte az élet, vitte mindenben keresztül új generációk felé.

Sokszor akarták megrendszabályozni, hatalommal, pénzzel, prédikációval, szelvényvel, méreggel, karddal, maglyával és parancsokkal. Szépséges bebörtönözték, gyűlölettel habonázták, elbukatták és hadraötlétek, de mindig diadalmasodott, mindig győzött és vitte a piros sziveket az élet meghódítására. Most legutóbb a Raina-vidéki megszülő francia katonák egyik öreg tábornoka adott ki parancsot ellene. Elrendelte, hogy francia katonának nem szabad szerelni német asszonyt és német hajadont. Nem szabad szerelni, mert német, mert ellensége, mert a szerelemben is hazulinnak kell maradni, franciának, aki csak francia nőnek adja csókjait. A morózus, öreg gall generális nacionalizmi akarta a szerelmet, parancsolni akart neki, azt hitte a szigorú befelel mindent el lehet érni. A parancs azonban nem használt, a katonák csak tovább szerették a német asszonyokat és a kékszemű germán lányokat. Ujabb, szigorúbb parancs jött. A generális mindendörön parancsolni akart katonáinak szívének. De az újabb parancs sem használt. A szerelem ott a Raina mellett csak virágozott, nőit, diadalmasodott. Ujabb diadalmasodott, megmutatván, hogy övé az élet, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Amen...

— A király nyitotta meg a Ljubijani Szokol-ünnepélyt. Ljubijánból jelentik: Vasárnap délután 4 órakor nagy ünnepségek közt nyitották meg az országos Szokol-ünnepélyt Sándor király s Mária királynő jelenlétében. Az ünnepély megnyitását jelen voltak a katonai hatóságok, iskolák és tornaezredek is, valamint a különböző ezredek diszszázadai amelyek fölött Sándor király diszszemlélet tartott. A diszszemlével maga a király nyitotta meg a több napig tartó ünnepségeket, a melyekre Beogradból kedden Katalina csehslavok követ is Ljubijánba érkezik.

— Az agrárminiszter Délserbiában. Beogradból jelentik, hogy *Miletics* Krszta agrárreformminiszter egy-két napon belül Délserbiába utazik inspekciós körútra.

— Az államtanács tagjainak kinevezése. Beogradból jelentik: Sándor király aláírta azt az ukázt, amellyel az államtanács tagjait nevezi ki.

— A Vatikánnal kötendő konkordátum ügye. Beogradból jelentik: Hétfőn délelőtt tartotta a miniszterelnökségen első ülését az a bizottság, amely a Vatikánnal kötendő konkordátumot van hivatalosan előkészíteni. Az értekezleten *Krisztelj* vallásügyi miniszter elnököl és részt vettek *Bayer* érsek, valamint *Jeglics* és *Axamovic* püspökök is. Az ülésen szűkebb bizottságot választottak, a mely állandó permanenciában lesz és amelynek elnöke *Jovanovics* Ljuba, tagjai pedig dr. *Nikolics* zeinuni ügyvéd és *Lanovics* zrái kanonok.

— Tarifat emel a Déliavasut. Bécsből jelentik: A Déliavasut a hó 15-én felemeli tarifat, egy a személyes, mint az áruforgalomban. Az emelés mértéke még nincs megállapítva.

— Beogradi építőmunkások gyűlése. Beogradból jelentik: Az építőmunkások vasárnap *Gyukonovics* Deszpot elnöke alatt nagy gyűlést tartottak, melyen gazdasági helyzetüket tárgyalták le. A gyűlés a 6 dináros órabér felemelést követelte. Elhatározták, hogy minden épület munkásai egy-egy bizalmiférfit választ, aki a szervezettel állandóan összeköttetésben lesz. Nem vállalnak többé közműter szerinti (akkord) munkát, mert ez a gyűlés szerint a legnagyobb lehetőséget nyújtja a munkások kiuzorászásához.

— Orvosok tanulmányi kiküldetése. Beogradból jelentik: Az egészségügyi miniszterium ez évben 11 orvost küld ki a Charlotenburg-i szociálhygieniai akadémiára, hogy ott három havi továbbképző tanfolyamokat hallgassanak. A tanfolyam anyaga: gyermek és munkásvédelem, a tuberkolózis, szifilisz, alkoholizmus elleni küzdelem, az iskolai ifjúság védelme. A kiküldetést pályázat alapján történik, a résztvevők 100 dinár napidíjat és teljes költségmegtérítést kapnak. A tanfolyam szeptember 20-án kezdődik.

— A cseh nemzetvédelmi miniszter Dubrovnikban. Beogradból jelentik, hogy *Udrsan* csehslav nemzetvédelmi miniszter a napokban Dubrovnikba érkezik ülés céljából.

— SHS. női küldöttség Csehslavókiában. Prágából jelentik: Szombaton este érkeztek meg az SHS. női szövetségek kiküldöttségei. A kiküldöttek megtekintik az ország nagyobb tanintézményeit, múzeumait és könyvtárait. Tanulmányutuk befejezése után visszavonnak Prágába, ahol részt vesznek a Nemzetközi Női Liga kongresszusán, amelynek elnöke *Massaryk* Aliz lesz. A kongresszus befejezése után *Ruzsinszón* és *Szlovákian* át térnek vissza az SHS. királyságba.

— Papi kongresszus Sarajevóban. Sarajevóból jelentik: A pravoszláv egyház vezető papi szeptember ötödikén Sarajevóban országos kongresszust tartanak.

— Ötvenegy frank adót fizet a csehslavok állampolgár. Prágából jelentik: A *Narodni* Listy számvetése szerint Csehslavókiában ötvenegy francia franknyi adó esik egy-egy állampolgárra. Vagyis a csehslavok állampolgár nyolcszor annyit fizet, mint az osztrák, de csak nyolcadát kapnak, amit az angol.

— Betörők a templomban. Rimnomból jelentik: Tegnap éjjel ismeretlen tettesek behatoltak a zévdaki római katólikus templomba, ott mindent összevissza hánytak s az oltár előtti perzsa szőnyeget és az egyik pénzzel telt pereselyt ellopák.

— Bezárt bácskai iskola. Beogradból jelentik: A közoktatásügyi miniszterium elrendelte a bácsmegyei *Muzslya* község elemi iskolájának megszüntetését, mivel az iskolának nem volt megfelelő számú növendéke.

— Enyhült az amerikai vasutasztrájk. Washingtonból jelentik: Alvasuti sztrájk ügyében a feszültség enyhült. Azt hiszik, Hardingnak sikerülni fog kedvező megoldást találnia az ellenlétes álláspontok kiegyenlítésére.

— A kisanant és a londoni konferencia. Az S. H. S. kormány lépéseket tett abban az irányban, hogy a londoni konferencián, amelyen a német reparációk ügyében és a keleti kérdésben fog az antant dönteni, részvehessen. A nagyantant választ a napokban várják Beogradba. Ha az antant a kértést teljesíti, ebben az esetben *Gavrilovics* londoni nagykövét fogja képviselni az S. H. S. királyságot és vele együtt az egész kisanantot, mely így beleszólat fog nyerni a rányzó is fontos kérdésekbe.

— Itélet a paltcsi szászker koronás lopás ügyében. A *Stefanovics* vasuti ellenőr paltcsi vályájában történt lopás ügyében a bíróság hétfőn dclben hirdette ki az ítéletet. Eszerint *Vidakovics* Antalét lopás büntetésében vétkesnek mondotta ki a bíróság és két évi fegyházra. *László Vica* eszelőleányt ugyancsak lopás bünteltéért egy évi börtönrre ítélté.

— Meglopott aggastyán. Vasárnap Deménéd *Toth* Maria és *Olaszóné* *Czvitkó* Ilka a lakásukon vendéglőt láttak *Ferenecz* *Lukács* 73 éves suboticián lakost, majd mulatni kezdtek. A mulatság közben *Ferenecz* 900 dinár készpénzt elloptak. A károsult panaszára a két nő ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— A gépkocsi feltitvizsgálás. A novisadi automobil feltitvizsgáló bizottság közölte a suboticián rendőrség ipari osztályával, hogy valamennyi gépkocsi feltitvizsgálás céljából a novisadi rendőrfőkapitányságnál működő automobil-bizottsághoz kell küldeni. Az automobil az állandó seffernek kell vezetnie.

A Budapest-Subotica-i gyorsonat... Kacsókménfői jelentik: A város közegészségügyi bizottsága kereltemmel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez...

Keresztény egyházak kongresszusa... Kopenhágából jelentik: Augusztus 8-án kezdődik a keresztény egyházak kiküldötteinek kongresszusa.

Az aradi vár sorsa... A várromok az aradi vár bontásának győzelmi emlékei... Ezzel kapcsolatosan szabályozni akarják a vár sorsát...

Tizenötövi legyház emberlétszéri... Tizenötövesarhelyről jelentik: Annakidején részletesen foglalkoztak a lakók azzal a kérdéssel...

Orosz-japán konferencia Charhoriban... Tokióból jelentik: A japán és az orosz kormány kiküldöttjeinek tárgyalásai folytatnak Charhoriban...

A beogradi építőipar válsága... Beogradból jelentik: Az Uprava Fondava mint ismeretes, beszüntette a hitellel...

Ongyilkossági kísérlet... Trpák Teréz 16 éves subotica-i leány ongyilkossági szándékkal zserződött ivott...

A Salouze-bar műsora... A Salouze-bar eddigi gyenge műsorai után Sellenus felhívást tett a közönség körében...

A Régi szerető... Beogradból jelentik: Augusztus 10-án este adja elő Pálffy a Miparatókó Kora Gézy István Régi szerető...

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője... Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője némi bővebb részére. Rendelője délelőtt 7-9-ig...

Mit peresszódik?... Mit peresszódik? Ékezetes ott ahol én Hol? a Kereszt-Éteremben.

Dr. Farač Gera orvos háziorvosa... Dr. Farač Gera orvos háziorvosa és rendelési megkezdte. 5519

Dr. Kosztolányi Anán orvosa... Dr. Kosztolányi Anán orvosa rendelője Wilsonova-utca 34. szám alatt...

SPORT

Jugoszláv bajnoki uszoversenyek Beogradban... Szombaton és vasárnap folytatók le a Száván az idén első ízben kiírt jugoszláv bajnoki uszoversenyeket...

A verseny részletes eredményei: 300 m. hölgyuszás: 1. Krizmanics Joli... 100 m. hölgyuszás: 1. Deák Béla... 100 m. gyorsuszás: 1. Hirkovics P.

Vízipolo: Susak-Zagreb 3-2, Sombor-Split 3-3... Vízipolo: Susak-Zagreb 3-2, Sombor-Split 3-3, Sombor-Zagreb utóbbi lemondta.

A prágai szláv olimpiád... Szombaton és vasárnap zajlottak le Prágában az első szláv olimpiád mérkőzései...

Ivo 3.30 m. 400 m. síkfutás: 1. Karel 53 mp... Ivo 3.30 m. 400 m. síkfutás: 1. Karel 53 mp. Harmasuzás: 1. Jandera...

Pontozás: 1. Csehszlovákia 139 p... Pontozás: 1. Csehszlovákia 139 p. 2. Jugoszlávia 222 p. 3. Lengyelország 251 p.

Filip Buzas kr. sudski izvršitelj u Subotici... Filip Buzas kr. sudski izvršitelj u Subotici.

DRAZBENA OBJAVA

Poljska kr. sudski izvršitelj na osnovu 8.192 zak. čl. 69 iz 1881. obavljuje... Poljska kr. sudski izvršitelj na osnovu 8.192 zak. čl. 69 iz 1881. obavljuje, da ocuski odluke broj (Gn. 4099/2-1922)...

Udrzbe de se održati dana 17. augusta 1922. u 9 sati predpone u drazbenom sobu subotičkog kr. srekog suda... Udrzbe de se održati dana 17. augusta 1922. u 9 sati predpone u drazbenom sobu subotičkog kr. srekog suda br. 22...

Filip Buzas Kr. sudski izvršitelj... Filip Buzas Kr. sudski izvršitelj. Kr. sreski sud kao grupeovna vlast u Kuli, Broj 10. gr. 1922.

IZVOD IZ DRAZBENE OBJAVE

Grumotna vlast u stvari ud. Kristina Filipa Deha rođ. Karl i drugova protiv Katarine Filipa Osvald rođ. Deh... Grumotna vlast u stvari ud. Kristina Filipa Deha rođ. Karl i drugova protiv Katarine Filipa Osvald rođ. Deh radi...

Udrzbe de se održati 22 septembra 1922. god. po podnu u 2 časa u opštinskoj kući u Crvenici... Udrzbe de se održati 22 septembra 1922. god. po podnu u 2 časa u opštinskoj kući u Crvenici.

Nekretnu predac se bez advokickog prava ud. Kristina Filipa Deha rođ. Karl ali neće ispod 2/3 iskljčne cene... Nekretnu predac se bez advokickog prava ud. Kristina Filipa Deha rođ. Karl ali neće ispod 2/3 iskljčne cene.

Oni, koji nameravaju u drazbi učestvovati, dužni su u ime vadiuma 10% od iskljčne cene u gotovom novcu na rukesudskog izaslanika položiti... Oni, koji nameravaju u drazbi učestvovati, dužni su u ime vadiuma 10% od iskljčne cene u gotovom novcu na rukesudskog izaslanika položiti.

Oni, koji je za nekretnu veću ponudu stavio od iskljčne cene ako niko drugi neće, da više ponudi, dužni je smesta nadopuniti vadium, koji je položio preina procentu iskljčne cene, do procenta one cene, koju obećava... Oni, koji je za nekretnu veću ponudu stavio od iskljčne cene ako niko drugi neće, da više ponudi, dužni je smesta nadopuniti vadium, koji je položio preina procentu iskljčne cene, do procenta one cene, koju obećava.

U Kuli, dne 31. januara 1922. god. nećihvi potpis sudija... U Kuli, dne 31. januara 1922. god. nećihvi potpis sudija.

J. HANAU... J. HANAU. Ulica Ljubina ulica 7. Telefon 12-82.

Utleví vizumokat

Kulfoldi konzulátusoknál napi kiúldöncjarrattal a legrovidebb ido alatt megszeres, podgyásmutostitásokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál... Kulfoldi konzulátusoknál napi kiúldöncjarrattal a legrovidebb ido alatt megszeres, podgyásmutostitásokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál.

Vojvodinai höügynökség: Novisadon Rajić és Lederer, Kralja Alexandra ul. 37. II. em. Vojvodinai höügynökség: Novisadon Rajić és Lederer, Kralja Alexandra ul. 37. II. em.

Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám. Ügynökségek: Subotica Szmatana Lajos, Pašičeva u. 2. Tel. 131 és 75 szám.

Sombor: Gerner Janos, Kralja Alexandra ulica 5. Sombor: Gerner Janos, Kralja Alexandra ulica 5.

Zombolija: Szerelmi és Társas könyvkereskedés. Zombolija: Szerelmi és Társas könyvkereskedés.

Vel. Kikinda: Desser Zoltán. Vel. Kikinda: Desser Zoltán. Telefon 126.

Vel. Bečkerak: Banatska Trgovacka Agencija, Kralja Alexandra ul. 27. Telefon 32. Pančevo: Georg Viličković, Srpska ulica 7. Senta: Engel Arnold Tel. 20. St. Đerđ: Gombos Henrik Vésaor Ernst Fuchs, Pašičeva trg 4. Sarajevo: Mayerberg Franjo Pašičeva ul. 32. Oajjek: Stein Simon Kolodvorska ul. 24. Pélmemoštör: (Bursanja) Lang Géza.

LOZSDE... Novisád gabonatorzsde, augusztus 9. Irányzat szilárd... Eladásra került buza, árpa, tenzori és liszt. Eladtak búcskai buza...

PATRIA... SZERUMTERMELŐ-INTÉZET BEograd-SUBOTICA... VÉDŐGY. PATRIA T.M.-SZÁMOK BEograd 672. SUBOTICA 68.

Első hazai intézet, mely az összes allető előanyagokat és szrumokat kiúzárolg hazai bakteriumtorzsékból termel. Első hazai intézet, mely az összes allető előanyagokat és szrumokat kiúzárolg hazai bakteriumtorzsékból termel.

PHILATELIA... BÉLYEGKERESKEDES — SZECSEI B SUBOTICA, FÓPOSTA MELLETT VÉTEL-ELADÁS-CSERE... BÉLYEGKERESKEDES — SZECSEI B SUBOTICA, FÓPOSTA MELLETT VÉTEL-ELADÁS-CSERE.

Utleví vizumokat... Kulfoldi konzulátusoknál napi kiúldöncjarrattal a legrovidebb ido alatt megszeres, podgyásmutostitásokat elvállal és utasoknak felvilágosítással szolgál.

APATINI IPARI KIÁLLÍTÁS

1922. AUGUSZTUS 26-tól SZEPTEMBER 17-ig.

Legkedvezőbb bevásárlási alkalom, különösen az apatini ipari készítményekre. — Mindennemű kényelem biztosítva. Felvilágosításokat ad Vásárlóegyletünk Apatin. Lakásokról a kiállítás rendezője gondoskodik. Lakás személyenként és naponként 10 dinár.

WEITZENFELD és TSA
SUBOTICA oooooo **TELEFON 190.**
 Iroda: Városi bérpalota. Kötélgár: Sentaiput.
 Alapítva 1902. oooooo Táviralcím: Kenderipar.

PONYVA

ELADÁS ÉS KÖLCSÖNZÉS

Ajánl: Lóokrócokat, tűzoltó és kerti tömlőket, ujlisztes, gabonás, gyapju, toll, komló és szálmazzsákokat, madrac és roletta szöveteket juttából és lenből, mindennemű házivásznat. Zsineg, kötél és hevederek. 712

Amerikai Autóbenzin Motorbenzin Nyersolaj Gépolajok

állandó raktára
Standard Oil Co of New York
 suboticiai főügynökségénél
Klein Géza
 Sürgőnyeim Lakkleinöl.
Telefon 55. sz.

30 éves római katolikus jó megjelenésű intelligens nőtlen, kiváló műiparos ezton keres feleségül egy olyan leányt vagy gyermektelen özvegyet, akinek segítségével önállósítani tudná magát. Társadalmi állás nem határoz, csak pontos címmel ellátott levelekre válaszolok. — „A.N.M.” jellegre a kiadhatóvalba kérem a válaszokat. 5354

Keresse fel Suboticián saját érdekében Amerikához címzett vendégletmet. Igazán olcsó étlap arám mellett meggyőződik arról, hogy polgári konyhám igényeinek megfelelnek. Villásreggeli (zóna) 2 dinár. Pontos felszolgálás. Különléte hideg italok. Kerthelyiség. Esténként elsőrendű támburazenekar szórakoztatja közönséget. Tisztelettel **FÜTÖSEVICS M.** vendégfő. Pásičeva u. 11. Gö-fürdővel szemben. Ügyeljen a címre.

Bankok és irodák figyelmébe!

Ha irodafelszereléseket ólesón akar beszerezni, úgy ne feledje el megnézni a raktáramon levő most érkezett nagyválasztékú áramat, ugymint Remington írógépek és felszerelések, sokszorosító készülékek (Edop, Opalograph és Schapiograph) masszák tekercsben és ivben, tintatartó- és írószergarnitúrák, üzleti könyvek (Napló, Strazza, Pénztár, Főkönyv, Váltólejáratí és Amerikai könyvek), valamint emlékkönyvek a levelezőlapalbumok (csinos vászon és bőrkötésben), levélpapírok (tízlees dobozokban), az összes bel- és külföldi szép-irodalmi könyvkiadások, ifjúsági iratok és zeneművek kaphatók

A. MAMUZZSICS
 könyv- és papíráruházában Subotica, városi székház.

Beogradska Ujedinjena Banka

Beogradi Egyesült Bank Beograd

IRODÁK saját palotánkban Moszkva szálló.
TELEFON: 36, 472, 529.

GUMMI BÉLYEGZŐT

cirill, horvát vagy bármely más nyelvűt legszébb kivitelben és leggyorsabban gyári áron **KÉSZIT DEUTSCH I.** optikus Subotica, Reg. Aleksandra-utca 22, sz. Telefon 316. szám. 695

PHONOBA

23 lemezzel és egy **Bronning 16 cal. vadász-fegyver** egészen új eladó. Érdeklődni lehet — **Grob Jenő** hírlaphirdetési irodájában Vršac 5534

ROMÁNIAI LEGJOBB MINŐSÉGŰ MÉSZEKRE

MAR MOST ELFOGAD ELŐJEGYZÉSEKET A KÖZELGŐ SZEZONI SZÁLLÍTÁSRA ÉS

TŰZIFÁT

PROMPT SZÁLLIT

SPITZER JÓZSEF FAKERESKEDŐ

TELEFON 30

VELIKA-KIKINDA

Mindennemű bank és kereskedelmi ügylet **Takarékbetétek kedvező feltételek mellett** Teljesít ki- és befizetéseket. Kiállít csekkeket, pénzváltás, tőzsdei megbízások lebonyolítását.

Bécsi fiókja teljesít mindennemű bank-, kereskedelmi és szállítási megbízást.

Tankönyvek

a közoktatási miniszter ur engedélyével ellátott iskolakönyvek kaphatók. Jevényeket ingyen küld: **LIPSITZ és LAMPEL** könyvkiadók Subotica.

Egy vegyeskereskedés házza! és áruval együtt azonnal eladó, 3uri szoba 10 □ m. üzlet, nyári és téli konyha, raktár és mellékhelyiségek, 800 □ m. kert. Cim: **Micsik Sándor** Telecska.

„PRIMARIUS“

PADLÓOLAJ LEGJOBB AVILÁGON

Szagtalan, pormentesít, fertőtleníti, minden lakásban nélkülözhetetlen. Közszükségletből **legkisebb mennyiségben is kapható** „Primarius” vegyeszeti gyár **SUBOTICA** Telefon 8-85.

Eresztés.

Ezton értesítjük a n. é. közönséget, hogy a helybeli piacon **ecset és kefeáru nagykereskedést nyitottunk** melynek szakaszeri vezetése folytan szogotnan kitéveltségűnek tartjuk állandó áru raktáron tartani és emelet már előre is biztosítjuk a n. é. bevásárló közönséget — **olcsó gyár árakkal szolid kiszolgálással** megelégedését kiderítemini **RADÓ és DEUTSCH** ecset és kefeáru nagykereskedés **NOVISAD**, Fülöské ut. 51.

Óra-furnitúrákat.

Alat Junghans-ébresztőket, különféle falórakát, amerikai aranyból való ékszereket szállít **Jakob Pick** Zagreb, Ilca 63. 5525

DIAMALT

Pékek figyetem! „DIAMALT” a Hauser & Szobelka gyárból Wien-Stadtiau, békebeli minőségben, újra kapható a vezérképveletelnél Jugoslavia számára **Eduard Dužanec, Zagreb** Leraat Strossmajerova ul. 10.

ZETA

gyógyszerészeti- és vegyi gyár r. t. **SOMBOR**

Makszából készült elsőrangú vegytisztító szénsav.

A budapesti szénsavértékesítő r. t. gyártmánya.

10, 15, 20 kgr-os tubusokban.

Viszontelárusítóknak kedvezmény.

KOSMETIKAI CIKKEK; szájviz, kölniviz, fogkrém, Bay-rum, pouderek, Baby-crem stb.

HÁZTARTÁSI CIKKEK; Sósborszesz, Zetol légyölőpapír, Zeta fémtisztító, gyémántpor. Galambfehércipő tisztító stb.

**Kölcsönponyvák,
zsák
ponyva, zsinég és kötélárúk
kárpitós
felszerelési cikkek**
juttányosan beszerezhetők

Rein Izsó Sombor,
Weidinger-palota. Telefon szám 135
Kérjen árjegyzéket.

Apróhirdetések
Teljesen nem adnak hirdetésigényeket felülvizsgálást.
Apróhirdetés egy sor 2 H. vastagságú és cinasó
kifizetésre számít. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K

LEVELEZÉS
EGY magányos úrnő óhajt
ismeretlenekét látni egy in-
telligens úriembertől. Leve-
letet kér *Konrád szándék*
a lap kiadójába.

JELLEMES úri ember öhaj-
t ismeretlenekét látni egy in-
telligens úriembertől. Leve-
letet kér *Konrád szándék*
a lap kiadójába.

ELADÓ komplet 60 orsos
gyapjafutóda. Bővebbet
*Modrás Antal-nál St.-St-
900.* 5397

ÖT lánccal fűző Vámtelken,
tanyával együtt eladó. En-
dekléndi V. kör Miska Pr-
cilo utca 27. 5301

50 HP Lanz gyártmányú
fűstabil gőzgép azonnal
eladó *Grosjean* gézművelő
Pancsovo. 5459

ELADÓ Subotica II. kör
sarkház Kriva utca 13.
4 padtós szoba, konyha,
szór. istálló. Egy lakás
azonnal birtokba vehető.
Ezen ház magánverése
augusztus 13-án d. e. 9
órákor lesz dr. Vas Antal
ügyvéd irodájában, hol elő-
zoleg érdeklődni lehet. 5472

ELADÓ teljesen új Husz-
keverőgép, keverőóránként
8-10 mm. Egy 21-es gyár-
tású kijávitott hengerek.
Ugyanott kapható minden-
féle méretű felhordó és
buzatisztító, mindentéle
nagyiságu tararok. Csin
Kucsera István Subotica. 5514

ELADÓ Subotica új teher-
pályaudvar közvetlen köz-
lelében 22 kapa föld alkal-
mas ház helynek. Vagy
gyártótelep. Palicsos: 32
kapa 11 villatelek (telje-
nleg kuszáló), 5 kapa a kö-
lődől és 8 kapa a palicsi
vasúti állomásnál. Értekezni
Visy Károlyné Pálé ka-
pálna Villa. 5530

JOKARBAN lévő használt
biciklit és ranyképező gé-
pet megvételre keresek
Nócsék Géza fűszerkeres-
kedő Subotica. 5569

ELADÓ a Postanska ul. 7.
számu ház, vendéglővel és
teljes felszereléssel. Bő-
vebbet ugyanott. 5570

MEGVÉTELRE keresek
70 cm-es papírvágógépet.
Esetleg kisebbet 50 cm-es
is veszek. Berkovits Kula-
háza. — Ugyanott kaphat-
ó: használt perforáló-
gép, vágógép, amerikai ta-
paszó sajtó. 5590

MAGTAR, rőré és gerend-
ák eladók. Majsanski vi-
nograd 120. 5571

Szallagfűrészgép
100 000 HUF. Új Kirchz. Hoz-
zállások minden számban. Szal-
lagfűrészek, gyújtópisztolyok
5437. Kiskörmendén

JELI MIKSA JÓZSEF
Subotica, Posa Kijáratok u.
4. (új házszóval szemben)

Cipőket
rendelese a legegény-
sőbb és legtartósabb
kivitelben készit

Mlenek Antal
ent- és úri cipőpár készítő
Bóka, Fő-ut 110. sz.

Molon
a Bácsmegyei Napló ré-
szére Deak Gábor hírlap-
írástól vesz fel hirdetések

járás székhelyen piacte-
ren régi jótorgalmu
sarokház
nagy üzletheiységgel
mas vállalat miatt juttá-
nyosan eladó. Ugyanott
**95 hold prima
szántóföld**
tanyával műút mellett el-
adó. — Cím a kiadóban.

járnyos helységeit
elkerülni
Rohtschi savanyvizet
„Rogaška Kisclica“
100 literes palack 15 K.
200 „ „ „ 15 K.
Kapható nagyban és
kicsinyben
URBANER ANTAL
FÖLRAKATÁBAN
Aleksander ulica Proletariátus

FOGLALKOZÁS
INTELLIGENS és FEL-
TETLENUL ERKÖLCSÖS
német nevelőno keresetkötő
egy 3 és egy 8 éves gyer-
mek mellé utárházhoz, ahol
családtagként feltekinthet.
Ajánlatok a *Kultura* hírdet-
ési irodába, Sombor cím-
zendők. 5485

Végzett gazdaság keres-
berbe földet 20 lánccal
30-ig, lehetőleg Subotica
hatáiban. Cím a kiadóhí-
vatalban. 5558

FOGLALKOZÁS
INTELLIGENS és FEL-
TETLENUL ERKÖLCSÖS
német nevelőno keresetkötő
egy 3 és egy 8 éves gyer-
mek mellé utárházhoz, ahol
családtagként feltekinthet.
Ajánlatok a *Kultura* hírdet-
ési irodába, Sombor cím-
zendők. 5485

Végzett gazdaság keres-
berbe földet 20 lánccal
30-ig, lehetőleg Subotica
hatáiban. Cím a kiadóhí-
vatalban. 5558

Trógepek
szakszerű pontos
JANTYÁSA
hosszú szallagot.
Fengélyezéskötő
összes C.I.K.R.E.K.
NAGYBAN készitő-
125 megfigyelés.
Gyűlések
Kárpátok 21. kör alk-
kaphatók a lap alk-
kaphatók a lap alk-
Fredeti Zeiss-
szemüvegek
Kiskörmendén

Egy jókarban lévő
góceke garnitúra
Powler gyártmány, áll: 2 lokomobilól egyenkent
20 HP, 1 hetvasúti buktató eke és 2 vas viztartálykocsi
juttányosan eladó.
Tudakozódní: **JULIUS SCHWARZ ZAGREB**
Trenkova ulica 5.

Szitaselyem
valódi sweici „Dufour“-féle
5—9. számig minden mennyiségben
raktárról a legolcsóbban
kapható 5529
Commercia d. d.nél Subotica

IRODANKBA akcentáltunk
peritekt gépiro kisasszony
Weitzenfeld és Társa 5542

KUTYUROMUNKÁS azonal
áll helysere keresetkötő.
Ajánlatok a *Kultura* hírdet-
ési irodába, Sombor cím-
zendők. 5485

MALOMVEZETŐ megre-
telő szakismertekkel, ön-
álló oró, egy személyű
peritekt könyvelő, állását
változtatni szeretne. Szí-
ves megkereséseket a lap
kiadóhivatala további
hírlapvezető felje alatt. 5591

Paplankészítést, valamint
fűző paplanok átúszását
vállalja Csanyi Károlyné
paplankészítő Subotica.
Sienkiewiczova ul. 19. 2049

KERESEK nyugalmas
existenciális biztos állást.
Munkaszerető felgere ké-
rek ajánlatokat a kiadóhí-
vatalba. 5597

GYAKORLOTT helyes irod-
dakisasszony telvérték
Henmann Mór könyvke-
reskedésében. 5594

ELADÓ Subotica új teher-
pályaudvar közvetlen köz-
lelében 22 kapa föld alkal-
mas ház helynek. Vagy
gyártótelep. Palicsos: 32
kapa 11 villatelek (telje-
nleg kuszáló), 5 kapa a kö-
lődől és 8 kapa a palicsi
vasúti állomásnál. Értekezni
Visy Károlyné Pálé ka-
pálna Villa. 5530

JOKARBAN lévő használt
biciklit és ranyképező gé-
pet megvételre keresek
Nócsék Géza fűszerkeres-
kedő Subotica. 5569

ELADÓ a Postanska ul. 7.
számu ház, vendéglővel és
teljes felszereléssel. Bő-
vebbet ugyanott. 5570

MEGVÉTELRE keresek
70 cm-es papírvágógépet.
Esetleg kisebbet 50 cm-es
is veszek. Berkovits Kula-
háza. — Ugyanott kaphat-
ó: használt perforáló-
gép, vágógép, amerikai ta-
paszó sajtó. 5590

MAGTAR, rőré és gerend-
ák eladók. Majsanski vi-
nograd 120. 5571

„Rapid“ Konfektio Iparvállalat
Fa ter 4. sz. Novisad Duna utca 8.
SZALLIT:
*Munkásöltönyöket, orvosi, irodai
és borbélyképenyeket, Munkás-fel-
hárnyékat stb.*
Vállal konfektionálásra mindennemű nagyobb szal-
litásra szánt munkákat. 5492

Nőtlen könyvelő,
aki a szerb-horvát és német nyelvet bírja, alkalm-
mazást nyerhet. Csak eszorangu erők küldjék
be ajánlataikat 5547
HERMANN és WEISS
bor és palinokanyereskedő céghez **OSJEK I.**

ASZTALOSMŰHELY
ujjonnan a legmodernebbül felszerelve. Saját vezeté-
sű mellett készitünk úszóberendezéseket, fűzőket,
dalaftárukat a legújabb kivitelben. — Elbáztatunk
épitelmunkákat, batorok mindenféle kivitelben a
legszólidabb anyagból

SAKÁCS és SZÖLLŐS
asztalosmesterek Subotica, Kádárska ul. 7.
(Heisler hírdő mellett.) Szolid árak! Tartós munkák!
Vidéki megrendelések gyorsan eszálldítlanak.

ELADÓ más vállalkozás
miatt egy jókarban lévő
teljes mozi berendezés.
Cím a kiadóban. 5216

Eladó 65 HP magas és
alacsony nyomású gőzgép
és egy 10 legkörös Corn-
swall kázan. Egy olajpés,
2 porlóvelővel egy henger-
szek, egy 2-65 számú „Re-
tábel“, egy „Lark“, egy
Ciklon, csapagály stb. ma-
tomaszterrel. Kijáratok
többféle máram alkalmi. Szé-
Erdeklődők forduljanak. Fe-
ber meloni Budapest. 5344

Gyógyszerár, modermű
berendezés más vállalat miatt
eladó. Lőrincz János Rádyka

ELADÓ Subotica új teher-
pályaudvar közvetlen köz-
lelében 22 kapa föld alkal-
mas ház helynek. Vagy
gyártótelep. Palicsos: 32
kapa 11 villatelek (telje-
nleg kuszáló), 5 kapa a kö-
lődől és 8 kapa a palicsi
vasúti állomásnál. Értekezni
Visy Károlyné Pálé ka-
pálna Villa. 5530

JOKARBAN lévő használt
biciklit és ranyképező gé-
pet megvételre keresek
Nócsék Géza fűszerkeres-
kedő Subotica. 5569

ELADÓ a Postanska ul. 7.
számu ház, vendéglővel és
teljes felszereléssel. Bő-
vebbet ugyanott. 5570

MEGVÉTELRE keresek
70 cm-es papírvágógépet.
Esetleg kisebbet 50 cm-es
is veszek. Berkovits Kula-
háza. — Ugyanott kaphat-
ó: használt perforáló-
gép, vágógép, amerikai ta-
paszó sajtó. 5590

MAGTAR, rőré és gerend-
ák eladók. Majsanski vi-
nograd 120. 5571

Bácska szesz- és élesztőgyár Subotica
szállit naponta
friss szeszélesztőt
Telefon 375. 5295

Ház eladó.
A beltérben 4 szobas nagy udvarral és
kerttel azonnal átvehető sürgősen eladó.
Ugyanott 1 ebédő és hálszobas butor
is eladó. — Érdeklődni lehet a kiadóban.

Asztalosmesterek és gyárosok figyelmébe!!!
Minden mennyiségű BLINDFURNIERT szállítanak
azonnal kisebb vagy nagyobb mennyiségben 3 és
2 m/m vastagságban 100—105, 105—135, 135—155
és 165—35 centiméter méretekben, avagy a feladandó
méretek szerint. Ajánlatokat szolgálnak

SPITZER HERMAN SOMBOR
Florjánova ul. 3. — Telefon 229. sz.

VÉTEL-ELADÁS
ELADÓ más vállalkozás
miatt egy jókarban lévő
teljes mozi berendezés.
Cím a kiadóban. 5216

Eladó 65 HP magas és
alacsony nyomású gőzgép
és egy 10 legkörös Corn-
swall kázan. Egy olajpés,
2 porlóvelővel egy henger-
szek, egy 2-65 számú „Re-
tábel“, egy „Lark“, egy
Ciklon, csapagály stb. ma-
tomaszterrel. Kijáratok
többféle máram alkalmi. Szé-
Erdeklődők forduljanak. Fe-
ber meloni Budapest. 5344

Gyógyszerár, modermű
berendezés más vállalat miatt
eladó. Lőrincz János Rádyka

KÖLÖNFELE
KÖT szoba-konyha lakás
hatorzáttal együtt átadó a
beltérben. Cím a kiadóban.

ARCKÉPES igazolványom
évesítettem, kérem a be-
cséletes megtalálót jutalék
ellenében adja le a kiadó-
hivatalban vagy a Varga
Hórián szővé és kötődője
Fribitcheva ul. 5589

Boros- és zsírhardók juttányosan áron kaphatók, va-
lamint lúzia, kovacsászón,
és különféle küllelő kö-
szetek. Szállitó cég-
nek. Palkó-pal. telefon
833 szám. 5371

KERESEK FIGYELMÉBE
Perlanter kapható 100
gámr Klönkent — Bira Jc.
21. Ad. 5475

**Szerb, magyar, német vagy szerb-
német gyors- és gépiro illetve
gépiro azonnal alkalmazást
nyerhet Kiss Pál és Társánál
Sombor. 5486**

**Szerb, magyar, német vagy szerb-
német gyors- és gépiro illetve
gépiro azonnal alkalmazást
nyerhet Kiss Pál és Társánál
Sombor. 5486**

Kaphatók nagyban és
hentesárúk és különféle nyers-
húsok. Vidéki meg-
rendelések is elfo-
gadtatnak és pontosan eszkoztolternek.
Korhocz Gyula villanyrőre beren-
dezett hentesár-
gyárában Subotica.
Főter (Hírlapok palotában). 24

VÉTEL-ELADÁS
ELADÓ más vállalkozás
miatt egy jókarban lévő
teljes mozi berendezés.
Cím a kiadóban. 5216

Eladó 65 HP magas és
alacsony nyomású gőzgép
és egy 10 legkörös Corn-
swall kázan. Egy olajpés,
2 porlóvelővel egy henger-
szek, egy 2-65 számú „Re-
tábel“, egy „Lark“, egy
Ciklon, csapagály stb. ma-
tomaszterrel. Kijáratok
többféle máram alkalmi. Szé-
Erdeklődők forduljanak. Fe-
ber meloni Budapest. 5344

Gyógyszerár, modermű
berendezés más vállalat miatt
eladó. Lőrincz János Rádyka

KÖLÖNFELE
KÖT szoba-konyha lakás
hatorzáttal együtt átadó a
beltérben. Cím a kiadóban.

ARCKÉPES igazolványom
évesítettem, kérem a be-
cséletes megtalálót jutalék
ellenében adja le a kiadó-
hivatalban vagy a Varga
Hórián szővé és kötődője
Fribitcheva ul. 5589

Boros- és zsírhardók juttányosan áron kaphatók, va-
lamint lúzia, kovacsászón,
és különféle küllelő kö-
szetek. Szállitó cég-
nek. Palkó-pal. telefon
833 szám. 5371

KERESEK FIGYELMÉBE
Perlanter kapható 100
gámr Klönkent — Bira Jc.
21. Ad. 5475

**Szerb, magyar, német vagy szerb-
német gyors- és gépiro illetve
gépiro azonnal alkalmazást
nyerhet Kiss Pál és Társánál
Sombor. 5486**

**Szerb, magyar, német vagy szerb-
német gyors- és gépiro illetve
gépiro azonnal alkalmazást
nyerhet Kiss Pál és Társánál
Sombor. 5486**